

KORRALDUS

17.07.2023 nr DM-119341-30

Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaloa nr KMIN-098 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat ja võttes aluseks maapõueseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja Aktsiaselts TREF Nord taotluse, otsustan:

1.1. Muuta Aktsiaseltsile TREF Nord (registrikood 10217746) kuuluvat Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaluba nr KMIN-098.

1.2. Viia sisse vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS.

1.3. Korraldus jõustub Aktsiaseltsile TREF Nord teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

Aktsiaselts TREF Nord (registrikood 10217746, aadress Lagedi tee 30, Veneküla, Rae vald, 75325 Harju maakond) esitas 23.02.2022 Keskkonnaametile Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaloa nr KMIN-098 muutmise taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 23.02.2022 dokumendina nr DM-119341-1 ja nõuetele vastav taotlus registreeritud 24.03.2022 dokumendina nr DM-119341-3, korrigeeritud taotlus registreeritud 28.03.2023 nr DM-119341-17).

Taotletav Tammemäe IV liivakarjääri mäeeraldis asub Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas riigile kuuluval kinnistul Männiku harjutusväli (katastritunnus 71801:001:0982), mille valitseja on Kaitseministeerium. Taotletava Tammemäe IV liivakarjääri mäeeraldise pindala on 26,49 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 31,27 ha. Tammemäe IV liivakarjääri mäeeraldisega seotud ehitusliiva aktiivse tarbevaru kogus on 30.06.2023 seisuga 286,96 tuh m³, millest kaevandatav varu on 141,87 tuh m³, ning täiteliiva aktiivse tarbevaru kogus on 449 tuh m³, millest kaevandatav varu on 248 tuh m³. Kehtiva keskkonnaloa kehtivusaeg on kuni 29.04.2030.

Aktsiaselts TREF Nord Tammemäe IV liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa KMIN-098 muutmist selliselt, et taotletav mäeeraldis hõlmaks Tallinna-Saku maardla ehitusliiva aktiivseid tarbevaru plokkide 81 ja 82 nii pindalaliselt kui ka mahult. Ühtlasi

taotletakse käesolevaga ka mäeeraldise laienemist sügavuse suunas (ainult mäeeraldise keskosas), et see hõlmaks osaliselt täiteliiva aktiivset tarbevaru plokki 104.

Taotletav Tammemäe IV liivakarjääri mäeeraldis asub Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas riigile kuuluval kinnistul Männiku harjutusväli (katastritunnus 71801:001:0982), mille valitseja on Kaitseministeerium.

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa loodepiir külgneb vahetult olemasoleva Liivalaia 4 mäeeraldise (loa nr KMIN-106, loa omaja AS Kiirkandur) ja selle teenindusmaaga.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad täielikult riigikaitse ehitistega Männiku harjutusväli ja selle piiraguvööndiga ning osaliselt riigikaitse ehitise Männiku lasketiir piiraguvööndiga.

Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa põhja-, kesk- ja kaguosale jäävad Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaik (keskkonnaregistri kood KLO3000592) ja selle piiraguvöönd, I kategooria kaitsealuse liigi *Bufo calamita* (kõre; keskkonnaregistri kood KLO9101954) elupaik, mida on 2022. aastal uute kõre sigimistiikide leidmise alusel laiendatud. Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa põhjaosale jääb II kategooria kaitsealuse liigi *Lacerta agilis* (kivisisalik; keskkonnaregistri kood KLO9120194) elupaik.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 23.02.2022 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on lokaalse mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmine on avalikustatud 31.03.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 31.03.2022 kirjaga nr DM-119341-6 keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kaitseministeerium märkis 13.04.2022 kirjas nr 12-1/22/1356 (registreeritud KOTKAS 14.04.2023 nr DM-119341-8), et kavandatud tegevus ei mõjuta Männiku harjutusvälja töövõimet. Pärast kaevandamistegevuse lõppu peab mäeeraldise põhjapoolset osa olema

võimalik kasutada maastikusõidu alana ning säilinud peab olema ligipääs kavandatud laske- ja treeningkeskuse juurde.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium märkis 29.04.2023 kirjas, (registreeritud KOTKAS 02.05.2022 nr DM-119341-9) et neil puuduvad ettepanekud keskkonnaloa muutmise taotluse menetluse kohta.

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 saatis Keskkonnaamet 31.03.2022 kirjaga nr DM-119341-7 keskkonnaloa muutmise taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks mäeeraldise asukoha kohalikule omavalitsusele (Saku vald) arvamuse andmise tähtajaga kaks kuud.

Saku Vallavolikogu nõustus 19.05.2022 otsusega nr 29 keskkonnaloa muutmise järgmisel tingimustel (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 25.05.2022 dokumendina nr DM-119341-10): Keskkonnaloasse seatakse tingimus, mis väldib täielikult liiva ja tolmu kandumise ümbruskonda ja avalikele teedele (nt karjäärist väljasõidule rattapesuvannide paigaldamise, karjääriteede mustkatte alla viimise ja teede niisutamise nõue jms).

Keskkonnaamet edastas 30.05.2022 kirjaga nr DM-119341-11 Saku Vallavolikogu arvamuse Aktsiaseltsile TREF Nord arvamuse avaldamiseks.

Aktsiaselts TREF Nord vastas 02.06.2022 kirjaga (registreeritud KOTKAS 06.06.2022 nr DM-119341-12), milles märkis, et Kaitseministeeriumi tingimustega (maastikusõiduala ning ligipääsuteed) on arvestatud loa taotluse vormistamise käigus ning Saku valla tingimus (tolmu leviku piiramine) on juba täna kehtivas loas lisatingimuseks olemas.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 06.06.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks täiendatud keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul laekus/ei laekunud.

Keskkonnaamet küsis 06.06.2023 kirjaga nr DM-119341-24 Aktsiaseltsi TREF Nord arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Lisaks edastati eelnõu teadmiseks Saku Vallavalitsusele, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele ja Kaitseministeeriumile.

Aktsiaselts TREF Nord vastas 09.06.2023 kirja teel (registreeritud KOTKAS 09.06.2023 nr DM-119341-25), milles nõustus keskkonnaloa muutmise eelnõuga.

Saku Vallavalitsus vastas 13.06.2023 kirjaga nr 6-4/61-10 (registreeritud KOTKAS 14.06.2023 nr DM-119341-26), milles nõustus keskkonnaloa muutmise eelnõuga.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus vastas, milles viitas MaaPS § 49 lõikele 9, mille järgi saadab kaevandamisloa andja kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kooskõlastamiseks Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis. Sellest tulenevalt

palus Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus esitada Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaloa nr KMIN-098 muutmise korralduse eelnõu kooskõlastamiseks. Lisaks toodi tähelepanekuna välja, et korralduse eelnõus on viidatud Kaitseministeeriumi kiri nr 12-1/22/1356 on väljastatud 13.04.2022, mitte 13.04.2023.

Keskkonnaamet küsis 15.06.2023 kirjaga nr DM-119341-28 vastavalt MaaPS § 49 lõikele 9 Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise eelnõule.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus vastas 04.07.2023 kirjaga nr 4-1/23/3014-5 (registreeritud KOTKAS 05.07.2023 nr DM-119341-29), milles andis teada, et Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus tutvunud Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaloa nr KMIN-098 muutmise korraldusega ja keskkonnaloa eelnõuga ning kooskõlastab need maapõueseaduse § 49 lõike 9 alusel.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu” (edaspidi KMH määrus). KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 06.06.2023 otsusega nr DM-119341-23 „Tammemäe IV liivakarjääri keskkonnaloa nr KMIN-089 muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise” algatamata keskkonnamõju hindamise keskkonnaloa muutmise taotluse menetluse käigus. Kavandatavale tegevusele seati järgmised keskkonnameetmed:

1. Mõõta korra kuus 5 aasta jooksul kaevandamise tagajärjel tekkinud tehisveekogu veetaset ja kraavide/truupide kaudu liivikult väljuvat vooluhulka. Tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile kord poolaasta jooksul.
2. Kõre noorjarkude hukkumise ja pisireostuse tekkimise ennetamiseks tuleb vältida sõidukitega sõitmist läbi kõre kudemisveekogude kõre sigimisajal 15. aprillist kuni 1. septembrini.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. muudetav keskkonnaluba nr KMIN-098 annab Aktsiaseltsile TREF Nord Tammemäe IV liivakarjääri mäeeraldisel õiguse maavara kaevandamiseks.

3.1.1. Maavara kaevandamine

3.1.1.1. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnanaloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnanaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja maavara kaevandamise keskkonnanaloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab maavara kaevandamise keskkonnanaloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnanaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Keskkonnanaloa taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 03.03.2022 kiri nr 9-3/22/3372-2, 31.03.2022 kiri nr 9-3/22/5169-2 ja 03.04.2023 kiri nr 9-3/22/5169-5).

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et maavara kaevandamise keskkonnanaloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaselts TREF Nord ei ole seisuga 17.07.2023 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

3.1.1.2. Riigi huvi

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

3.1.2. Jäätmete käitlemine

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse (edaspidi JääTS) § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab kaevandamisloa taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Kui jäätmed tekivad kaevandamise käigus, siis JääTS § 42¹ lõike 3 punkti 1 alusel esitatakse kaevandamisjäätmekava loa andjale kinnitamiseks koos asjaomase loa taotlusega, lähtudes MaaPS kehtestatud nõuetest. JääTS § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Tammemäe IV liivakarjääris maavara kaevandamisel jätmeid ei teki – eemaldatud katend taaskasutatakse karjääri korrastamisel, kaevandatud maavarakiht kaubastatakse või töödeldakse kogu ulatuses. Kaevandamisjätmeid ei teki ka maavara töötlemisel, sest kogu toodang kaubastatakse.

3.2. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõige 2 punkt 5 alusel märgitakse keskkonnaloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Hetkel kehtivas keskkonnaloas nr KMIN-098 on toodud järgmised täiendavad tingimused:

1. Potentsiaalsete reostusallikate avariide vältimiseks tuleb jälgida masinate tehnilist seisundit. Kütte- ja määrdeainete pinnasesse ning põhjavette sattumise välistamiseks võib seadmete või masinate hooldus ja remont toimuda ainult selleks ettenähtud teenindusplatsil. Karjääris peavad olema vahendid õli ja naftaproduktide lekkimisel tekkiva reostuse likvideerimiseks.
2. Tahkete peenosakeste leviku takistamiseks tuleb töid korraldada selliselt, et avalikele teedele ei kanta liiva ja tahkeid peenosakesi kasutades selleks vajadusel näiteks karjääriteede mustkatte alla viimist, tolmutõrjet (karjääris ja selle vahetus läheduses kastma kaevise transportimisel kasutatavaid teid ja hoidma neid niisketena) või rattapesu.
3. Loa omanik peab jätma karjääri territooriumile liivast tervikud, mille kuju ja suurus määratakse karjääri projekteerimise käigus kooskõlas Kaitseministeeriumi nõuetega. Lisaks tuleb jätta kaevandamata tervik mäeeraldise põhjaküljel, mis moodustaks ühtse terviku aktsiaseltsi KIIRKANDUR (Liivalaia IV liivakarjäär) mäeeraldisel jäetava tervikuga.
4. Loa omanik peab tagama väljastpoolt mäeeraldist koguneva ja kõrgematelt aladelt voolava vee vabavoolu läbi kaevandatava ala (rajama vajadusel nt truubid, kraavid vms).

5. Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga kattuvast osast tuleb korrastada mäeeraldise teenindusmaa kõre ja kivisisaliku elutingimustele vastavaks alaks – ala tuleb jätta avatud liivapinnasega ning alal bioloogilist korrastamist teha ei tohi.

Vastavalt taotlusele, KMH algatamata jätmise otsusele kannab Keskkonnaamet keskkonnaloale nr KMIN-089 järgmised kõrvaltingimused:

1. Mõõta korra kuus 5 aasta jooksul kaevandamise tagajärjel tekkinud tehisveekogu veetaset. Tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile kord poolaasta jooksul.
2. Kõre noorjarkude hukkumise ja pisireostuse tekkimise ennetamiseks tuleb vältida sõidukitega sõitmist läbi kõre kudemisveekogude kõre sigimisajal 15. aprillist kuni 1. septembrini.

3.3. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima atmosfääriõhu kaitse seaduses, JäätS-s, veeseaduses, MaaPS-s ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseloa/loa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisa: Keskkonnaluba

Teadmiseks: Kaitseministeerium, Maa-amet, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saku Vallavalitsus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Transpordiamet

Carmen Tau
spetsialist
maapõuebüroo